

Řádné opravné prostředky

Anna Chamráthová Richterová

Vady rozhodnutí

- Presumpce správnosti
- Správní rozhodnutí sice spojeno s presumpcí správnosti avšak může trpět vadami (odstupňovaně dle intenzity):
- A. **Drobné formální** vady /§ 70/ = „zřejmé nesprávnosti“ (nemění obsah rozhodnutí, předmět řízení, okruh účastníků)
- Řeší SO: opravným usnesením nebo oprav. rozhodnutím (v případě opravy výroku).

- B. Nezákonnost nebo nesprávnost rozhodnutí (tedy přímo obsahu rozhodnutí), nebo jako důsledek vad řízení, jež mohou mít vliv na jeho nezákonnost nebo nesprávnost (tzv. „**podstatné**“ vady řízení).

Nicotnost jako další druh vady (§ 77)

- Nelze považovat za rozhodnutí, nemá účinky rozhodnutí, a to ex tunc.
- Důvody nicotnosti :
 - (absolutní) věcná nepříslušnost, -
 - vady, jež činí rozhodnutí vnitřně rozporným, nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, nebo jiné, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí spr. org.
- Řízení o prohlášení nicotnosti - rozhodnutím nadřízený správní orgán, a to z moci úřední (kdykoliv). Lze i jen část rozhodnutí. Nelze se odvolat.
- Účastníci a další osoby uvedené v rozh. - podnět k prohlášení nicotnosti.
- Vyslovení nicotnosti správním soudem (i bez návrhu)

Příklady

- *„Uloží-li správní orgán rozhodnutím povinnost entitě, která není osobou v právním slova smyslu, je takové rozhodnutí nicotné pro právní neuskutečnitelnost podle § 77 odst. 1 správního řádu.“*
Rozsudek NSS ze dne 7. 2. 2018, sp. zn. 3 As 303/2016.
- *„Nicotnost rozhodnutí o vyvození postihu za správní delikt vůči podnikající fyzické osobě, provozovateli zařízení, nezpůsobuje neuvedení identifikačního čísla tohoto podnikatele, jinak správně označeného identifikačními údaji fyzické osoby (§ 68 odst. 2 věta druhá a § 18 odst. 2 správního řádu z roku 2004).“*
Rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 6 As 162/2014

Řešení nezákonnosti nebo nesprávnosti rozhodnutí

- Tyto vady způsobují přezkoumatelnost rozhodnutí.
- Mají vést k nápravě „vadného“ rozhodnutí.
- Přezkoumání dle správního řádu členíme na opravné prostředky a dozorčí prostředky.

Opravné prostředky

Znaky:

- přezkum zahájen na návrh (žádost) účastníka (v jeho dispozici),
- účastník má nárok na jejich podání a na přezkoumání rozhodnutí (s výjimkami).

Opravné prostředky

- Řádné
- Mimořádné

Členění řádných opravných prostředků

- Opravné prostředky řádné směřují x nepravomocným rozhodnutím
- Ve správním řádu:
 - **odvolání** (§ 81 a n.)
 - **rozklad** (§ 152),
 - + specificky odpor proti příkazu (§150),
 - + námitky v rámci exekuce (§ 117).

Mimořádné opravné prostředky

- Připadají v úvahu po právní moci rozhodnutí.
- Dle správního řádu: - žádost o obnovu řízení (§ 100 an.).

Přezkum v rámci dozorčích prostředků

- Znaky:

- z iniciativy správního orgánu (zpravidla nadřízeného)
- zahájení z moci úřední – ex offio (veřejný zájem),
- dle posouzení správního orgánu – stanoveny podmínky,
- účastník řízení může dát podnět (není však nárok na zahájení).
- Dle správního řádu: - přezkumné řízení (§ 94 – 99)
 - - obnova řízení nařízená z moci úřední (§ 100 odst. 3 a 4)

Řádné opravné prostředky

- Proti rozhodnutí, resp. usnesení:
 - Odvolání
 - Rozklad.
- + lze přiřadit - proti příkazu (ve zkráceném řízení) odpor (nevede však k přezkumu, ale ke zrušení příkazu).

Odvolání

- Nejčastěji uplatňovaný řádný opravný prostředek – proti rozhodnutí a proti usnesení.
- Projev zásady dvojinstančnosti správního řízení.
- Nárok na jeho podání – účastník řízení.
- Zásada dispoziční - lze se vzdát práva na podání. Lze vzít zpět, ale nelze již znovu podat /§ 81/.
- Jen zákon může vyloučit možnost podání (např. proti rozhodnutí o odvolání, proti usnesení, které se pouze poznamená do spisu, + dle někt. zvláštních zákonů – např. proti rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany - § 9 z.č. 325/1999 Sb., o azylu..).
- Specifický typ správního řízení – pokud není výslovně stanoveno jinak, použijí se obdobně ustanovení o řízení v prvním stupni (z povahy věci jsou vyloučeny postupy před zahájením řízení)

Odvolání - kdo

- pozitivní vymezení - účastník
- negativní vymezení – kdo ne (kdo se vzdal, zpětvzetí odvolání)

Odvolání – proti čemu

- Výroková část (jednotlivý výrok, vedlejší ustanovení)
- Nelze pouze proti odůvodnění – závazná je jen výroková část

Náležitosti odvolání

- forma podání, tedy má jeho obecné náležitosti - § 37 odst. 2

+

- označení rozhodnutí
- v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá
- v čem je spatřován rozpor s právními předpisy
- v čem je spatřována nesprávnost rozhodnutí či řízení

„Dle § 82 odst. 2 správního řádu musí odvolání obsahovat vedle náležitostí dle § 37 odst. 2 správního řádu i údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Nemá-li odvolání některou z těchto náležitostí, postupuje správní orgán dle § 37 odst. 3 správního řádu. Rozhodne-li správní orgán, aniž by bylo odvolání doplněno, je jeho postup vadný a v rozporu s procesními předpisy.“ Rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2009, sp. zn. 1 As 4/2009

Blanketní odvolání

- Spolehnutí se na výzvu k doplnění/přislíbení doplnění
- Pomoc k dodržení lhůty k podání – rozsah přezkumu je ale zásadně vázán na námitky uplatněné ve lhůtě k podání odvolání

„Správní orgán není povinen vyzývat účastníka k doplnění odvolání ve smyslu § 37 odst. 3 správního řádu z roku 2004, pokud odvolání obsahuje alespoň jeden projednatelný důvod, a je z něj tedy zřejmé, v čem odvolatel spatřuje rozpor s právními předpisy (§ 82 odst. 2 správního řádu z roku 2004). Takovou povinnost nezakládá správnímu orgánu ani skutečnost, že účastník výslovně označil odvolání jako "blanketní" a naznačil v něm, že odvolacích důvodů hodlá vznést více.“

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2011, čj. 5 Ca 298/2008-52

Odvolání – forma

- Písemná forma (ústně do protokolu)
- Počet stejnopisů – pro správní orgán + každého účastníka (výjimka je řízení s velkým počtem účastníků § 144 SŘ) – jinak vyhotoví správní orgán na náklady podatele
- *Závěr poradního sboru MV ke správnímu řádu č. 110 ze dne 2.12.2011 Vyhotovení stejnopisů odvolání na náklady účastníka řízení. Je-li odvolání učiněno elektronicky, není účastník povinen podat potřebný počet jeho stejnopisů. Potřebné stejnopisy vyhotoví správní orgán. Je-li odvolání učiněno v listinné podobě, je účastník povinen podle § 82 odst. 2 správního řádu podat potřebný počet jeho stejnopisů. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví správní orgán stejnopisy v listinné podobě na náklady účastníka; těmito náklady se rozumí skutečné náklady na jejich pořízení.*

Odvolání dle § 149 odst. 7

- - odvolání proti obsahu závazného stanoviska
- - potvrzení nebo změna závazného stanoviska od správního orgánu nadřízeného správnímu orgánu příslušnému k vydání závazného stanoviska

Účinky odvolání

- **odkladný** (suspensivní) účinek - odkládá se právní moc a vykonatelnost
- **devolutivní** účinek - rozhoduje nadřízený.

Účinky odvolání (suspensivní)

- Lze vyloučit odkladný účinek /odst. 2 a 3/ odůvodněně.
- Ze zákona – např. u předběžných opatření/61/.
- Odvolání pouze proti jednomu výroku – někdy může zbytek rozhodnutí nabýt právní moci.
(Pokud odvolání směřuje jen proti některému výroku rozhodnutí nebo proti vedlejšímu ustanovení výroku, které netvoří nedílný celek s ostatními, a pokud tím nemůže být způsobena újma některému z účastníků, nabývá zbytek výrokové části právní moci, umožňuje-li to povaha věci.)

Odkladný účinek

- **Rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 As 9/2007-74:**
- *Podmínkou vzniku odkladného účinku odvolání, tj. překážky, pro kterou napadené rozhodnutí nenabude právní moci, je mj. včasnost jeho podání. Za pomoci argumentu a contrario lze dovodit, že opožděné odvolání nemá odkladné účinky, a to ani v tom případě, že o něm není dosud rozhodnuto.*

Vyloučení odkladného účinku správním orgánem

- Hrozí vážná újma některému z účastníků
- Požádá-li účastník (nevznikla by újma jiným, v rozporu s veřejným zájmem)
- Nutné odůvodnění. Výrok o vyloučení součástí rozhodnutí ve věci.
- Veřejný zájem

Účinky odvolání (devolutivní)

- = přechod rozhodovací pravomoci na nadřízený orgán
- Určení nadřízeného orgánu - § 178
- Výjimkou – „autoremedura“ /§ 87/ - jen za stanových podmínkách. Ale zde je možno se dále odvolat.

Lhůta pro odvolání

- obecně 15 dnů ode dne oznámení (§72) rozhodnutí (zvláštní zákon může jinak)
- Podáno dříve – platí první den lhůty pro odvolání
- Chybějící, nesprávné poučení – 15 dnů ode dne oznámení opravného usnesení nejpozději do 90 dnů ode dne oznámení rozhodnutí.

Lhůta při neoznámení

- 30 dnů ode dne kdy se dozvěděl o vydání rozhodnutí a řešení otázky, nejpozději do 1 roku ode dne oznámení poslednímu účastníkovi, kterému ho SO oznámil
 - **Neplatí pro hlavní účastníky!**
- Nelze se dovolat neoznámení – prokazatelně se s rozhodnutím seznámil (lhůty jako při chybném poučení)

Podání odvolání

- U správního orgánu, který rozhodnutí vydal.

Postup správního orgánu I. stupně

- Rozešle odvolání všem účastníkům
- Vyzve k vyjádření (lhůta min. 5 dnů)
- Možná autoremedura

Výjimka – opožděné/nepřípustné odvolání

Autoremedura

- Zrušení, změna rozhodnutí
- Podmínky – plně vyhoví odvolání, nemůže být způsobena újmu jiným účastníkům, ledaže s tím všichni vysloví souhlas

Postup správního orgánu I. stupně

- Stanovisko k odvolání
- Předání odvolacímu orgánu do 30 dnů
- Předání spisu (lze i část spisu)
- Nepřípustné, opožděné odvolání předá spis do 10 dnů; ve stanovisku se omezí na uvedení důvodů rozhodných pro posouzení opožděnosti nebo nepřípustnosti odvolání. *(Dojde-li odvolací správní orgán k závěru, že odvolání bylo podáno včas a že je přípustné, vrátí věc správnímu orgánu, který rozhodl v prvním stupni)*

Postup odvolacího orgánu

- přezkoumává soulad rozhodnutí a řízení s právními předpisy – zákonnost
- správnost jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem
- k vadám řízení (nemohly mít vliv na soulad rozhodnutí s právními předpisy, správnost) se nepřihlíží.

Přezkum správnosti

- věcná správnost
 - dostatečné zjištění skutkového základu (stránky) dané věci, (zásada materiální pravdy /§ 3 s.ř./, opatřování podkladů pro rozhodnutí, zjišťování okolností /§ 50/),
 - správné zhodnocení skutkové stránky věci a vyvození odpovídajících závěrů (dokazování, zásada volného hodnocení důkazů /§ 50 odst. 4, § 51-52/)

Přezkum správnosti

- nalezení obsahově správného (odpovídajícího, přiměřeného, předvídatelného, spravedlivého) rozhodnutí – řešení dané věci (viz základní zásady – zejména § 2 s.ř.),
- zejména tam, kde má SO správní uvážení:
 - v jednání /ano či ne/, nebo
 - volby /jak konkrétně/).

Přezkum ne/správnosti

- Vyžaduje uplatnění zvláštní námitky v odvolání, ledaže to vyžaduje veřejný zájem
- Nezákonnost se přezkoumává ze zákona, přičemž součástí je také nesprávnost.
- Zvýšená odpovědnost účastníka za rozsah odvolacího přezkumu.

Postup odvolacího správního orgánu

- Rozhodnutí v odvolacím řízení vydá odvolací správní orgán ve lhůtách stanovených v [§ 71](#).
- Lhůta počíná běžet dnem předání spisu odvolacímu správnímu orgánu k rozhodnutí.
- Po dobu vyřizování věci nadřízeným správním orgánem správního orgánu, který je příslušný k vydání závazného stanoviska, lhůta podle § 88 odst. 1 neběží.

Postup odvolacího správního orgánu

- podle § 36 odst. 3 se postupuje, pouze pokud jde o podklady rozhodnutí nově pořízené odvolacím správním orgánem
- je-li to zapotřebí k odstranění vad odůvodnění, změní odvolací správní orgán rozhodnutí v části odůvodnění
- odvolací správní orgán nemůže svým rozhodnutím změnit rozhodnutí orgánu územního samosprávného celku vydané v samostatné působnosti.

Postup odvolacího správního orgánu

- Neshledá-li odvolací správní orgán důvod pro postup podle § 90 [odst. 1 až 4](#), odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí.
- Jestliže odvolací správní orgán změní nebo zruší napadené rozhodnutí jen zčásti, ve zbytku je potvrdí.

Postup odvolacího správního orgánu

Jestliže odvolací správní orgán zjistí, že nastala skutečnost, která odůvodňuje zastavení řízení, bez dalšího zruší napadené rozhodnutí a řízení zastaví, ledaže jiné rozhodnutí o odvolání může mít význam pro náhradu škody nebo pro právní nástupce účastníků.

Postup odvolacího správního orgánu

Odvolací správní orgán **nemůže změnit napadené rozhodnutí v neprospěch odvolatele**, ledaže odvolání podal také jiný účastník, jehož zájmy nejsou shodné, anebo je napadené rozhodnutí v rozporu s právními předpisy nebo jiným veřejným zájmem.

Zásada zákazu *reformatio in peius*

Rozhodnutí odvolacího správního orgánu

- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a řízení zastaví
- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání (vysloví právní názor)
- napadené rozhodnutí nebo jeho část změní (nelze - pokud by tím některému z účastníků, jemuž je ukládána povinnost, hrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se)

Rozhodnutí odvolacího správního orgánu

- Proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu se nelze dále odvolat.
- Rozhodnutí je v právní moci, jestliže bylo oznámeno všem odvolatelům a účastníkům uvedeným v [§ 27 odst. 1.](#)
- Pokud je napadené rozhodnutí předběžně vykonatelné - účinky zpětně.

Zpětvzetí odvolání

- řízení o odvolání je zastaveno dnem zpětvzetí odvolání.
- všichni odvolatelé - odvolací řízení je zastaveno dnem zpětvzetí odvolání posledního z odvolatelů.
- Dnem následujícím po zastavení řízení nabývá napadené rozhodnutí právní moci.
- usnesení - poznamená do spisu a vyrozumí se o něm odvolatelé, jakož i jiní účastníci, pokud byli o podaném odvolání uvědoměni.
- Odvolání lze vzít zpět nejpozději do vydání rozhodnutí odvolacího správního orgánu.

Opožděné nebo nepřípustné odvolání

- Zamítne
- Rozhodnutí již nabylo právní moci - zkoumá, zda nejsou dány předpoklady pro přezkum, obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí.
- Dojde-li odvolací správní orgán k závěru, že odvolání bylo podáno včas a že je přípustné, vrátí věc správnímu orgánu, který rozhodl v prvním stupni

Ochrana práv nabytých v dobré víře

- správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře.

Rozklad

- Jde vlastně o zvláštní formu odvolání /§ 152 spr. řádu – upraven v jediném ustanovení/.
- Specifika:
 - směřuje proti rozhodnutí, které vydal v 1. stupni ústřední správní úřad, resp. ministr, nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu .
 - nemůže nastoupit devolutivní účinek řádného opravného prostředku.

Rozklad

- - rozhoduje osoba stojící v čele úřadu, který napadené rozhodnutí vydal (ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu)
- - na nezávazný návrh rozkladové komise

Rozkladová komise

- nejméně 5 členů
- členy jmenuje ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu
- většinou odborníci, kteří nejsou zaměstnanci
- komise může jednat a přijímat usnesení v nejméně pětičlenných senátech a že většina přítomných členů musí být odborníci, kteří nejsou zaměstnanci.
- Platí pravidla pro podjatost stanovená v § 14 správního řádu

Rozkladová komise – jednání

- řízení před kolegiálním orgánem
- po poradě rozhoduje hlasováním
- hlasování řídí předseda
- protokol o hlasování podepisují všichni přítomní členové a osoba, která byla pověřena sepsáním protokolu; při nahlížení do spisu (§ 38) je vyloučeno nahlížet do tohoto protokolu.

Rozklad – rozhodnutí

- - rozhodnutí se zruší nebo změní (pokud se tím plně vyhoví rozkladu a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, jichž se to týká, vyslovili souhlas)
- - rozklad se zamítne

Odpor

- nárokový prostředek, avšak neznamená přezkoumání rozhodnutí – nejde o klasický opravný prostředek
- proti povinnosti uložené formou písemného příkazu
- může podat ten, jemuž se povinnost ukládá, u orgánu, který příkaz vydal
- do 8 dnů ode dne oznámení příkazu
- příkaz se ruší a řízení pokračuje

- Neuplatní se u příkazu na místě